

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto predplačan 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnina in oznanila (inserate) vsprejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“, Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenem nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 290.

V Ljubljani, v četrtek 17. decembra 1896.

Letnik XXIV.

Komu gre — „fej“?

„... Abschreckend gegen den Stümper;
höhnisch gegen den Prahler und so
bitter als möglich gegen den Cabalen-
macher.“ Lessing.

Zadnji „Učiteljski Tovariš“ z dne 16. grudnia je prekoračil — Rubikon. Začel je boj na vsej črti. Dejali smo že, da se ga ne strašimo. Tolaži nas zavest, da se borimo za sveto pravdo. Tisti, ki nam očitajo, da z nami giblje „skrivna roka“, tistim lahko moško vržemo v obraz nazaj, da z njimi gibljejo tem ne moči. Bodočnost bo pokazala.

A sedaj k stvari! „Učit. Tov.“ se zopet bavi z „jezuitsko moralno“ in meni, da je z dokazi podprl svojo trditev: „po jezuitskem načelu je dovoljeno vsako, tudi še tako krivično sredstvo, da le doseže svoj namen.“

Oglejmo si te dokaze in sodimo!

I. Če se kdo prepira o jezuitski moralni, katerih branil in pomagal se bode pač oprijel? Menimo, da knjig jezuitskih. Šel bo v knjižnico, proučil bo avtorje kot so Mariano, Molino, Lessius, Lacroix, Busebaum, Gury itd., pregledal, razmotril bo tehtnost posameznih trditev, njih stik in smisel. Pošten mož pač ne bo šel vprašat najzlobnejših sovražnikov Tovarištva Jezusovega in vse katoliške cerkve, kaj oni mislijo o jezuitski moralni. Pač! „Učit. Tov.“ pač! Če hoče pisati o klerikalizmu, gre k protestantu Jessenu, če hoče korenito dokazati nemoralnost jezuitske morale, gre gledat v „Conversationslexicon“ Brockhaus-a.

V „Conversationslexicon“! Kajpada, takove knjige so vir modrosti! Iz njih treba zajemati, kadar se gre za to, da kdo iz sto in sto knjig temeljito dokaže kak nauk! Če Conversationslexicon to trdi, potem že mora biti res. O seveda! Kadar

bom kaj dokazoval iz Dimnikovih del, šel bom gledat v — Conversationslexicon.

Potem pa seveda, kadar se gre za resnico o katoliških redovih, treba je zopet povprašati — Brockhaus-a, fanatičnega sovražnika katoliške cerkve. Pretehtaj vsak sam, če gre verovnost njemu, ki tako nevedno in brezsravno piše o katol. redu in katoliški cerkvi:

„V krščanstvu se razločuje rimsko-katol. cerkev od evanđeljsko protestantske. V katolicizmu se loči učeča cerkev od slušajoče. Povrat duhovnikov v lajiški stan je nemogoč, ker mu vtisne posvečenje neizbrisni znak. Zato je bil celibat, združen s tem naukom o neizbrisnem znaku, glavno orožje papežev v srednjem veku in najnovejšem času, kadar so hoteli poseči v pravice narodov in vladarjev, da bi razširili svojo moč in praznoverstvo. Rimsko papeštvo opravičuje svojo prevzetnost in svoje nasilje zoper svobodo vesti in svobodno misel s tem, da, kakor pravijo, neposredno sledé Petru, ki je bil baba je rimski škof, o čemer pa zgodovina nič ne vé. V srednjem veku se je razvil katolicizem v cerkven absolutizem, papizem, romanizem.“

„V Avstriji so delovali jezuitje pod imenom liguristov, ki pripadajo k jezuitski družini in izpovedajo jezuitska načela. Zato je bil Liguori, ki ga je po legendi odprava Tovarištva Jezusovega tako prevzela, da je bil dva dni kakor mrtev, od Pija VII. spoznan blaženim in svetnikom.“

H takemu možu, ki mu je sveta katoliška vera praznoverstvo, papež nasilnik, primat zgodovinska laž, h takemu možu je šel katoliški „Učit. Tovariš“ vprašati, kaj učé jezuitje, oni jezuitje, ki je, kakor pravi, njih „proročišče“ papež. Fej!

II. A pustimo ga, naj gre k Brockhausu. Toda če kdo hoče dokazati kak nauk za jezuitsko moralno, je li mar dovolj, da navede tega ali onega jezuita?

Ko bi na pr. jaz hotel dokazati, da so učitelji — plagiatorji, ali bi bilo dovolj dokazati, da je Dimnik prepisal članek „o narodopisni razstavi v Pragi“, preložil članek „Naš sovražnik“, preplonkal po desetletni izkušnji pedagogiko, pisano nemški tudi po desetletni izkušnji, preplonkal neko povest za slovensko knjižnico — dragi „Tovariš“, ali bi bilo to dovolj? Ali se ne bi vsi učitelji po pravici obregnili zoper mene, da zavijam, da ne poznam logike? Gotovo bi se!

A prav tako bije logiko v obraz, kdor dokazuje kak nauk za jezuitsko moralno, pa navede jednega ali drugega jezuita. Po pravici je dejal Döllinger: „Če je kak jezuit v obsežnem delu, ki ima mnogo zvezkov, napačno razsodil kak slučaj, že zadoščuje, da ga navede za učitelja grde morale. Da more red pokazati poleg jednega teologa, ki je postavil spodtikljivo trditev, deset, dvajset teologov, ki trdijo nasprotno, zato se ne menijo, kakor tudi ne, da jezuitje navadno niso bili začetniki kakega takega poedinega načela, ampak da so vsprejeli od drugih teologov ponajveč iz tomistiške šole.“ Seveda, kaj se meni zato „U. T.“, da le more dati katol. redu pljusko! Pograbl iz kakega leksika tu troho, tam mrvo, tu kak raztrgan citat, tam kako dvoumno trditev, vse to zmeče v jeden članek in zgoraj nad ta nagrabek napiše: „Jezuitska moralna.“ — Fej!

III. Oglejmo si vendar še te citate, kar jih je nagrabil. Kar se tiče Caramuela* in Escobarja, to bo „U. T.“ pač toliko pošten in prijazen, da bo imenoval knjige in navedel zvezek in stranico. Zakaj, tega pač ne bo terjal, da bomo mi vohali po celih tomih išoč in uganjajoč, kje bi utegnili biti taka trditev. Mož se bojuj moško!

* Sicer pa Caramuel († 1682) ni bil jezuit, ampak cistecija ne c, zato je že zavoljo tega napad na jezuitsko moralno neosnovan. Sv. Alfonz ga pa res imenuje — laksista.

LISTEK.

Vse je mogoče.

„O življenju je pač najbolj opravičen rek tistega modrijana, ki je rekel, da se ne smemo čuditi, zakaj vse je možno,“ tako nekako berem v sklepu slavne povesti prvega slovenskega realista. Da je res vse možno, o tem se je prepričal on sam, ko je sedel nekega lepega večera, „malomarno zroč v oblake dima nad svojo glavo“, kakor bi se pisatelj izrazil, v kavarni ter čital „Neue Fr. Presse“, „Arbeiter Zeitung“ itd. ter konečno „zur Abwechslung“ vzal tudi slovenski časopis v roke; tu bere med dnevnimi novicami: — („V krvi“). „Pisatelj-realista so vedno zajemali snovi svojim umotvorom iz resničnega življenja, a ravnali so se po načelu, katero so jim narekovali zakoni umetnosti in lastni takt, da naj ne popisujejo oseb tako, da bi ljudje kar s prsti za njimi kazali. Kdor nima toliko fantazije, da bi znal iz življenja zajeto snov primerno obdelati, kdor popisuje živeče osebe tako, da se čutijo užaljene, da jih vsakdo spozna in da njegovo delo vzbuja občeno indignacijo, tisti nima več pravice, šteti svoje delo mej umotvore...“

„Kaj, ta ‚Slovenec‘ se predrzne, toda — a propo — saj je ‚Narod‘!“

Ko bi orhe stresel, letele so „najfinejše“ psovke in konečno je pristavil realistično: „Tako se še niso nikoli spljuvali.“ Tedaj se je spomnil besed nekega prijatelja, ki mu je dejal pred leti: „Tebi bo zmanjkalo takrat gradiva, kadar ti bo zmanjkalo osebnosti.“

Gospod vrednik! Oprostite, da sem zgornji odstavek doslovno prepisal. Saj to ni nič novega; le vprašajte gospoda Dimnika. Samo to prednost mu priznam, da je on vsaj prestavil.

Ker sem že gori omenil lista vsaj indirektno, ki je priobčeval ono realistično (prosim v pravem pomenu vzemite) povest, sem naletel, prebirajoč, na nekaj, česar ne morem zamolčati. Neki slovenski pisatelj praznuje ravno sedaj svojo sedemdesetletnico in list, katerega je sam zasnoval, mu ni mogel letos po mojih mislih lepšega darila dati, kakor da sta pesnika Mihael Mihajlov in Doksov privlekla zopet na dan „apostrof“, oni nesrečni „apostrof“, katerega je nekdanji vrednik tako pobijal. Čez 30 let je res vse mogoče.

Realizem cvete. Da ne boste mislili, da nimam dokazov, vam podam iz lista, ki „nikdar“ ne zatrjuje, da ni prvi leposlovni list, nekatere stihe. Ljubimec opeva „svojo“ in pravi:

„Ko pozna noč na zemljo pade,
Peklenščeka pokličem v ris,

Da izroči za-te zaklade —
Mu dušo to — s krvjo podpis...“

To je realizem, pa naj bo še nekaj originalnosti:

„Slovenska ljubica je moja,
Gori za Slavo z dušo vso.
Trobojnico zavedno nosi,
S seboj po noči in po dne:
Nje vrat je bel, oko nje modro,
Rdeče ustnice so nje!“

Ta pesnik, ki ima z Badenijem istega krstnega patrona, ne more za to, če tako poje; saj pravi, da je v njegovi glavi — blaznica!

Da bi hodili pesniki v ris, temu bi se jaz prav nič ne čudil. Možno je vse; ali da se naudušujejo pri nas za sežiganje mrličev, tega pa še nisem slišal. In vendar je res. V št. 270. berem to-le: „Veliki svet švicarski je bil sklenil uvesti fakultativno sežiganje mrličev. Klerikalci, katerih je tudi v svobodni Švici nekaj, so že po konci in agitujejo na vso moč zoper ta sklep.“

Gospod vrednik! Kakšen je logičen sklep iz tega zadnjega stavka?

Dovolj za danes! Mislim sem, da bo moje pismo prepozno došlo, a tu potrka na vrata moj kolega-biciklist, ki vam lahko to pismo še mokro izroči. Quod erat demonstrandum; da je vse mogoče.

Torej Armin Busembaum, ta je velik grešnik, ki je zagrešil toliko zla, da zbog njega vsa jezuitsko moralo imenujejo nemoralno. „Čujmo, kaj piše Brockhaus o njem...“, ne, čujmo marveč kaj piše Busembaum sam!

L. IV. cap. III. art. II.: Quid liceat reo circa fugam poenae.

„Licet etiam, saltem in foro conscientiae, custodes (praecisa vi et iniuria) decipere, tradendo v. gr. cibum et potum, ut sopiantur, vel procurando, ut absint; item vincula et carceres effringere: quia cum finis est licitus, etiam media sunt licita“.

To je tisti glasoviti odstavek, ki se vanj zaletavajo vsi, ki črte katoliško cerkev. Pravimo: ki črtijo katoliško cerkev. Zakaj, kakor vé Brockhaus, doživela je že Busembaumova Medulla več kakor 70 izdaj. Razširili, tolmačili so jo tudi drugi, Lacroix, Zaccaria, in posebno „liguorist iz jezuitske rodovine“ sv. Alfonz. Sedaj pa vprašamo: če je res v tem odstavku ono nemoralno načelo, kako li, da ga katoliška cerkev še ni zapazila, ona cerkev, ki je sicer tako ostropazna, kakor predobro vedo vsi tisti, ki se že tresejo pred imenom: „Index“.

Res je skoro mogoča le dvoje: ali katoliška cerkev sama uči to načelo, ali pa ga tudi ni učil Busembaum. Jedno ali drugo. Zato je leta 1867 vsa duhovščina hesenska pisala nadvojvodi:

„Kdor sumniči moralo jezuitov, ta sumniči moralo katoliške cerkve. Zakaj ta nima nobene morale, kakor oni.“

A recimo, da je cerkvi ušlo to mesto, da ga ni opazila. Oglejmo si ga sami. Preložimo ga na slovensko.

„Dovoljeno je tudi, vsaj po vesti, prevarati varuhe, (izvzeti ste pa sila in krivica) n. pr. dati jim jedila in pijače, da zaspe, ali pa oskrbeti, da jih ni; prav tako streti okove, ulomiti iz ječe: zakaj ker je namen dovoljen, dovoljena so tudi sredstva.“

Najprej treba vedeti, da je ta odstavek v praktički resoluciji. Nikakor tedaj Busembaum ne preiskuje, ali namen posvečuje sredstva, ampak samo uporabi v slučaju kot dokazilo stavek: namen je dovoljen in zato so tudi sredstva. Toda pravi li: vsa sredstva? Pravi li: vsako še tako krivično sredstvo? „U. T.“, trdi li Busembaum to? — Ali ni pridejal: obtoženec sme uiti iz ječe „praecisa vi et iniuria.“ da le ne rabi sile in ne stori krivice, torej dovoljena so sredstva, če le niso nasilna ali pa krivična? Kje je tedaj — jezuitska morala, kje ono načelo, ki je podtika „U. T.“ ne jednemu, ampak sploh jezuitom: „dovoljeno je vsako tudi še tako krivično sredstvo, da le doseže svoj namen?“ — Fej!

Vsi jezuitje se drže načela: „Bonum ex integra causa, malum ex quocumque defectu“. Naj bo dejanje z jedne strani še tako dobro, brž ko se mu pridruži slaba stran, je povse slabo. Zato namen nikdar ne more posvetiti slabega dejanja. Zakaj, kar je slabo, je slabo: malum ex quocumque defectu.

Da bi bilo dobro, ne smelo bi imeti nobena slabe strani: bonum ex integra causa.

Pač pa dober namen podobri sredstvo, ki je indiferentno. Če greš na Brezje, je pot sredstvo, in sicer indiferentno sredstvo. Če greš grešiti, slab namen ogreši tudi sredstvo — pot je grešna. Če greš molit, dober namen podobri tudi sredstvo, pot je — „božja pot“.

Tako uči katoliška, tako tudi jezuitska morala, le-to uči tudi Busembaum. Ko bi Busembaum branil ono nemoralno načelo, kaj bi sledilo? Na vprašanje, ali sme človek grešiti, ali sme obreči, zlagati se, zakleti se, nečistovati, če s tem lahko reši življenje, odgovoriti bi moral Busembaum: sme. Zakaj Busembaum zelo ceni življenje: „Quilibet tam magnum ius habet ad vitae conservationem, ut nulla potestas humana obligare possit ad eam non conservandam, si spes commoda ostendatur.“ In vendar isti Busembaum pravi:

1. Praeceptum naturale negativum, prohibens rem intrinsece malam, non licet violare, ne obmetum quidem mortis.“ Ko bi človek tudi lahko rešil življenje, z grehom ga rešiti ne sme. (L. I. tr. II. cap. III. dub. II. 1.)

2. Busembaum uči, da sme sicer jetnik ubežati, zakaj življenje je prvo, a dostavlja je: „nisi tamen bonum publicum aliud postulat.“ (L. IV. cap. III. ant. II.) Sme uiti, če ni to na občno kvar.

3. Jetnik sme ubežati, sme se tudi iztrgati biriču, „non tamen illi vim inferre, vulnerando, percutiendo“, ne sme ga pa udariti, raniti. A zakaj bi tega ne smel, če Busembaum uči, da je za dober namen dovoljeno vsako še tako krivično sredstvo?

Fej vsem, ki trgajo citate iz stih, da le morejo sramotiti katoliško moralo, ki poedine napake podtikajo celim stanovom in redovom. Da so tako delali janzenisti, to ni čuda, a čudo je, da tako ravna list, ki še hoče biti — veren!

IV. Sedaj pa še: „Königsmord“, caromor, kakor pravi Slomšek. Jezuitje bojda tudi uče, da je dovoljeno umoriti kralja.

Odgovorimo na kratko:

1. Zgodovinska laž je, kar piše „U. T.“ o Damiensu.

Polnor Robert Franc Damiens je res napadel 4. jan. 1757 Ludvika XV. Tudi je res, da so parlament in janzenisti obtožili jezuite. A „U. T.“ moramo nekaj povedati na uho o neke vrste morali pri ljudeh tudi neke vrste. Avgustin Theiner, gotovo ne prijatelj jezuitov, je pisal 1835: „Neverjetno je, kaka sredstva so rabili, da bi vrgli jezuite. Poskušali so vsakovrstna podkupovanja. Zlato je igralo nemajhno ulogo. Carvalho je porabil vsako leto 800.000 do 1.200.000 zlatnikov za pisače zoper jezuite. Sam pravi, da je pošiljal po 3.000.000 zlatnikov na leto v Rim, da bi dobil tam zaveznikov za svoje načrte. Janzenisti so napravili celo poseben sklad „Zveličarjev sklad“, da bi podpirali iz njega pisatelje pamfletov zoper jezuite. Po vseh deželah so imeli avoje bureaux. Dejali so sami, da so na-

pravili kordon, ki ga vsi jezuitje z vsemi zakladi Indije ne bodo mogli predreti“.

Ali ne diši to nekako po tistem: Finis sanctificat, — kaj „U. T.“? — Ni čuda tedaj, da so mogočni janzenisti obdolžili — jezuite. A Damiens je dejal pred sodbo, da „nima z jezuiti nič opraviti, da jezuite so v razi“. In cesarski poslanec Starhemberg je pisal iz Pariza Kaunitzu: „Morilec je že vse priznal. Nobenega duha ni o kaki zaroti. Vse kaže, da se je ta načrt nasnoval v zmešani glavi.“)

Toda „U. T.“ pravi, da so dokazali iz jezuitskih knjig, da je dovoljen caromor. Kleveta in klevetnik, kdor je ponavlja. Učil je nekaj takega Mariana, a ni dejal, da je dovoljeno umoriti kralja, ampak — tirana. Učil je, da ima ljudstvo pravico samoobrambe. Če tiran tlači ljudstvo, in si ubogi narod ne more drugače pomagati, sme pregnati, sme tudi umoriti tirana. Hinaveč! Ko bi kdo drugi to učil, kako bi ga povzdigovali! kako bi hvallili njegovo „Misel slobodno“! Ali mar ni Aškerc učil tudi tega in vendar mu poje te slavošpeve.

A če tudi je Mariano to učil, nikakor ni misliti, da je to jezuitska morala. General Aquaviva je obžaloval, da je brez njegove vednosti prišla knjiga na dan, in l. 1605 je provincijska kongregacija jezuitov v Parizu pritiskala ji — cenzuro.

Dovolj za danes. Svojo trditev še vedno vzdržim in še vedno svoj poziv. Kdor z boljšimi dokazili ne pride, ostane, kar je, nevednež in plagiator!

Dr. Aleš Ušeničnik.

*) Skrivni državni arhiv na Dunaju: Gallien 1757. cf: Dühr: Jesuitenfabeln pag. 418. etc.

Smrt Poljakom.

To je bojni klic pruske politične uprave. — V Prusiji živi nad 2.600.000 Poljakov, katerim prej ali slej preti narodna smrt. Bismarek je svoj čas z milijoni, katere je za tajne namene pridobil na več ko „čuden“ način, založil zaklad, s katerim pruska vlada pokupuje zadolžena poljska večja ali manjša posestva ter ja po znižani ceni prodaja Prusom čiste nemške krvi. Ob jednom je vsakemu uradniku z dekretom vred vtaknil v žep pisano naročilo, da trebi poljski „plevel“ ter rahlja zemljo za germansko seme. Bismarckov nemoralni vzgled posnemajo marljivo njegovi nasledniki.

Nedavno smo označili prusko brutalnost nasproti Poljakom v Opalenici, danes beležimo „ukaz“ železničnega ravnateljstva v Katovici, Gorenja Slezija, vsled katerega bodo odpuščeno vse pomočno osebje, ki ni popolnem zmožno nemškega jezika.

Da je uradni jezik nemški in da so skoro brez izjeme vsi uradniki gorenješlezijskih železnic Nemci, temu se ravno ne čudimo. Poleg uradnikov pa je pri teh železnicah na stotine pomočnega osebja, večinoma domačini poljskega rodu. Največ domačinov je v gozdnih okrajih vojvode Ratiborskega in kneza Plesa.

Po novem, drakoničnem ukazu pa zgubi vsakdo pri železnici službo, ki ne zna dovolj nemščine. — Kraljevo prusko ravnateljstvo ne trpi, da bi nemško

Brodnik.

(Zgodovinska povest. Angleški spisala Antonija Klitsche de la Grange; prevedel Ivan Čestimir.)

Prvi del.

Valerija.

VI.

O d h o d.

(Dalje.)

„Dragi brat! Pričakujem te že dve uri. Zakaj se vračaš tako pozno?“ reče Valerija, prijazno karajoč svojega brata.

„Proti volji sem se predolgo mudil na Apijevej cesti, zatopljen v misli, ali bolje, v osnove najine prihodnosti“, odvrne Marcel in globoko vzdihne.

„Najina prihodnost“, reče Valerija, „se mi zdi kakor temna, viharna noč.“

„Ne obupaj, sestra.“

„Kako naj še česa upam, ko nama je zatonila vsaka nada... Nimava niti sorodnikov niti prijateljev. Čaka naju grozna revščina. Da sva se rodila kot plebejca, služila bi si z delom kruh ali pa prosila miloščine; v svojo nesrečo pa sva patrijskega rodu. Slavno ime je breme, ki v nesreči človeka tare.“

Valerija je izgovorila te besede z mehkim glasom; gorke solze se jej udero po licu.

„Poslušaj me, sestra; odkrijem ti svojo namero“, reče Marcel.

Valerija upre vanj svoj pogled; on pa nadaljuje:

„Denar, ki ga dobiva za tvoje dragoceno kamenje in prstane, bi nama zadostoval za več mesecev; toda kaj potem?... Vsled tega, deliva si denar. Polovico pustim tebi, polovico pa vzamem jaz in odpotujem v Dalmacijo.“

„Odpotuješ!“ vsklikne Valerija; bratova namera jo je vznemirila.

„Dá“, nadaljuje Marcel; „jaz moram iti tje, da rešim vsaj jeden del zapuščine najinega strica in da zabranim upnikom, okoristiti se z najino odsotnostjo. Preostane-li kaj, kupiva si hišo, da zopet živiva po človeško in da ne životariva več v tem smradljivem stanovanju.“

„Bogastva, dá, bogastva potrebujeva za življenje“, reče Valerija.

„Vrnejo se nama prejšnji srečni dnevi“, meni Marcel. „Ako nama pa ugasne vsako upanje, upišem se mej vojake in umrem kot junak v boju z barbari.“

„Jaz pa si prežem žile“, pristavi Valerija. Ni je zadrževala krščanska vera pred mislijo na

zločin, ki so ga pogani smatrali kot jedino sredstvo, znebiti se nesrečnega življenja.

Mej tem ko sta se ta dva uglašljala v svoje misli, poslušal je nekdo v sosednih razvalinah njiju razgovor skoz razpoklino v zidu.

„Kdo neki stanuje v tej hišici? Včeraj sem videl vstopiti dva človeka, mladeniča in deklico. Morda sta kaka nesrečneža, ki se hočeta skriti pred svetom. — Nesrečneža, dá; toda Bog vedi, nista-li tudi grešnika? Nesreča ni tako kruta, da ni hči greha. Večni Bog, da morem, molil bi za vse one, ki trpe.“

Tako šepeta neznanec in se vleže na slamnico v kotu. Mesečeva svetloba, ki prodira skozi luknjo v zidu, razsvetljuje njegovo lice, tako, da moremo v tem neznanecu spoznati lice tiberskega brodnika, starca Sergija. Le-te razvaline mu služijo kot stanovanje.

Kasno v noč, ko se je Sergij že davno zibal v mirnem spanju, stopi Milon iz hišice in se poda k razvalinam, da spozna ono skrivnostno osebo, ki v njej stanuje. Vzdrži sapo in se po vseh štirih priplazi do brodnika. Toda ne razloči ničesar razven sivih las; kajti Sergij si je bil z rokama zakril lice.

„Ubogi starič nima niti hiše, kjer bi si odpočil“, meni Milon. Privleče iz žepa droben bakren

Železnico čuvali čuvaji poljskega rodu ali prusko blago skladali poljski težaki.

„Vossische Zeitung“ gotovo ni prijateljica Poljakom ali „ultramontancem“. In ta list piše povodom krutega ukaza pruske birokracije: „Ostra burja brije po poljskih pokrajinah in najostrejša med Poljaki v Gor. Šleziji. Neusmiljen je ukaz, kruta bude izvršitev. Železnični ravnatelj v Katovici je znan kot dobrohoten načelnik, toda znano je, da teško pade roka njegova na njegove služabnike, ako to zahtevajo koristi službe. Nihče ne graja njegovih ukazov, ako se tičejo varnosti potujočega občinstva. Vse drugo lice pa ima stvar, ako je ta ukaz začetek državne akcije nasproti poljski propagandi; potem je to političen dogodek, katerega treba vreči na politično rešeto.“

Imenovani list dalje opozarja na poljsko agitacijo v Šleziji, toda takoj opozarja, da s človeškega in političnega stališča ni previdno tako uradno postopanje. „Kajti sila ni bila še nikdar apostol sprave in miru, in iz trpljenja mučencev so vedno rastle novi oznanjevalci tlačene ideje. Ukaz katoviškega ravnatelja provzročil bode mnogo bede in revščine. Kam naj gredo uradniki in služabniki, če jih država daues odpusti? Kje naj trkajo na vrata? Ali naj gredo beračiti ali krast? V Šleziji so nemški državljani poljskega rodu in jezika. Ali so ti državljani tretje in četrte vrste, niti vredni in sposobni za hlapce? Ali se ne neti ravno s takimi ukazi poljska propaganda, ko ljudje vidijo in čutijo, da jim država niti življenja ne privoščiči? Jednak ukaz je izdalo tudi ravnateljstvo v Poznanju. — Torej povsem državna odredba, ki pa ne more roditi dobrega sadu.“

Sicer pa roko na srce: Ali se niso izdajali in se še izdajajo jednaki ukazi tudi kje bližje? Ali se ne zahteva od zadnjega sluge in kurjača pečij, da je nemščine v besedi in pisavi popolnem zmožen? Kje si ravnopravnost in pravičnost?

Državni zbor.

Dunaj, 16. decembra.

Včerajšnja seja je bila zvečer ob 6. uri 20 min. Ministerski predsednik naznani, da je domovinski zakon dobil Najvišje potrjenje.

Poročevalec dr. Kathrein poroča o raznih predlogih gledé uim ter nasvetuje resolucijo, da naj vlada zaukaže potrebne poizvedbe ter vse potrebno ukrene, da se dovoli primerna podpora.

Nato zbornica razpravlja proračun notranjega ministerstva o cestnih in vodnih zgradbah.

Posl. Doblhamer priporoča vodne zgradbe na Gor. Avstrijskem, Fischer v Galiciji, Kaftan na Češkem, Ghona na Koroškem.

Vladni zastopnik dr. Roza naglašča, da je potrebnost za cestne zgradbe za prihodnje leto višja 560.000, za vodne zgradbe poldrugi milijon, kar je gotovo velik napredek; dalje odgovarja predgovornikom gledé raznih zahtev.

Posl. Laginja stavi nujni predlog, da naj vlada nemudoma stori potrebne naredbe proti legarju v Pulju.

Konec seje ob 1/2 11. uri.

novec in ga položi k starčevi slamnici. To je bil dar reveža, ki je pri Bogu več vreden ko vse bogatino premoženje.

Ko stopi Milon iz razvalin, vrne se v svoje stanovanje. Ker ne more zaspati, razmišlja o prihodnosti svojih dveh gospodarjev. Uvidi, da so njujine razmere zares žalostne; sklone torej poiskati Dečija, da mu vse to naznani. Kmalu pa opusti svojo nakano, ko vso stvar globlje premisli. Ker je bil namreč od mladosti navajen, slepo se pokoravati svojim gospodarjem, ni imel niti volje niti poguma, storiti kaj svojevoljno.

Zjutraj zgodaj odide Marcel na trg bodrijski, da najme kočijo, takozvano rheda¹⁾. Ko se dogovori z voznikom, vrne se domov, da se poslovi od sestre.

Ganjivo je bilo slovo Valerije in Marcela. Valerija se kar noče ločiti od brata, marveč ga prisrečno prosi, naj jo vzame s seboj v Dalmacijo.

Slovo je vsikdar težko; najtežje pa je tedaj, ko nas nesreča tira iz domovine v tujino, daje nam pa samo goljufovalo nado, da se merda enkrat vrnemo pod očetovo streho.

¹⁾ Tako kočijo so navadno vlekli štirje mežji.

Današnja seja se je pričela po 10. uri. Posl. Kirschner priporoča cestne in vodne zgradbe na Koroškem in odpravo mostarin.

Posl. Formanek priporoča vravnavo Moldave in Labe, baron Ciani razne vodne in cestne zgradbe na Tirolskem.

Posl. Spinčić kot generalni proti-govornik opozarja na lansko resolucijo gledé vravnave vodâ in cestâ na Primorskem, in vendar ni vstavljene nobene svote v proračunu. Govornik pravi, da ne vé, ali je temu kriva deželna ali osrednja vlada, ter zahteva boljše železnično zvezo z Opatijo in podpore za pitno vodo.

Posl. Proskovec priporoča izboljšanje plač uradnikom pri cestnih in vodnih zgradbah, kanal Donova—Odra—Visla ki bi bil tudi za Dunaj velikega pomena. Vlada naj se resno loti tega vprašanja.

Zbornica vsprejme vse postavke in resolucije ter prične razpravo o ministerstvu za deželno brambo. Oglašanih je 20 proti- in 6 zagovornikov.

Minister za deželno brambo grof Welsersheimb odgovarja na interpelacijo poslanca Langa gledé varnostnih razmer v okrajih Tabor in Pilgram na Češkem ter naglašča, da so dotične trditve pretirane in da žendarmerija stori svojo dolžnost, nikakor pa ne občinski zastopi.

Poslanec Formanek želi, naj se vojna uprava pri zalaganju armade bolj ozira na poljedelski in obrtniški stan, ter se pritožuje, da se v vojaški službi prezirajo nenemški jeziki.

Poslanec Popowski z zadovoljstvom jemlje na znanje, da se po jednoletni službi odpuščajo tudi isti prostovoljci, ki niso naredili izpitov. Potrebna je prememba tudi gledé kandidatov za duhovski stan in medicincev. Govornik priporoča tudi večjo ugodnost za male poljedelce.

Poslanec Kaiser obžaluje večkratne prepire in pretepe med vojaki in civilisti ter priporoča dveletno vojaško službo. Govornik graja, da se žendarmerija zlorablja v politične namene, ter nasproti Formaneku zahteva nemščino kot jezik armade.

Posl. Treuinfels govori proti dvoboju, ki je le ostanek iz starih barbarskih časov. Minister bi si pridobil nevenljivo slavo, če zatre dvoboj v armadi. (Živahna pohvala.)

Posl. Peschka graja, da se za armado na Češkem kupuje ogerski oves. Vojna uprava naj v prvi vrsti kupuje od domačinov, med žetvijo naj ne kliče kmečkih sinov k vajam, ob nedeljah naj se puščajo domov, da urede gospodarstvo. Konečno zahteva dveletno vojaško službo.

Po nekaterih opazkah poslancev Plass, Binkiani in Gnievosz je govoril minister za deželno brambo. Minister naglašča potrebo povišanja dohodkov vojaških gazistov. Dotični načrt je že izdelalo vojno ministerstvo in avstrijska vlada je že dala v to svrhu potrebno dovoljenje.

Minister je omenjal nadalje dvoboja in izjavlja, da je dvoboj izrodek nereda in zapuščina barbarstva, ter se popolno strinja z željami, naj se skupno deluje proti dvoboju.

Konečno zagovarja minister armado pred neopravičenimi napadi, češ da ravno iz armade pri-

Marcel se siloma iztrga iz sestrinega objema. Zapuščča na veke samotno hišico in beži kakor brez uma.

Valerija se žalostna ozira za bratom. Ko pa ga ne vidi več, pojavi se jej na lici izraz neizmerne žalosti, da vsklikne:

„Sama sem! Nikogar nimam, da bi me varoval“.

„Ostaja ti Bog!“ reče Milon s slovesnim glasom.

„Bog?“ odvrne Valerija in ga gleda začudeno.

„Nanj nisem ni mislila nikoli“, nadaljuje z obupnim glasom, in roke se jej pobesijo ko mrtve.

Valerijin glas je izdajal pekočo vest. Morda je tedaj milost božja k njej govorila, da se sredi mraka bede in nesreče najde vendar-le še iskrica svetlobe, da se sredi stiske nahaja roka, ki more pomagati, da se sredi obupa najde še žarek upanja na rešitev. Ta svetloba, ta vsemogočna roka, to upanje, ta bilka, za katero se oprijemlje ponesrečeni mornar, se imenuje — Bog!

Milon ga jej je spomnil v svojej odkritosrčnosti. Valerija se je mogla zanašati samo še na Boga; nanj pa ni nikoli niti pomislila, in kako naj tudi misli nanj v onih dnevih sreče in blagostanja.

(Dalje sledi.)

haja v zasebno družbo veliko sla, ter dokazuje, da je ravno obratno resnično. To nam pričujejo razna častna razsodišča.

Zbornica je pričela na to razpravo o nujnem predlogu poslanca Laginje glede epidemične bolezni v Pulju, v katerem se vlada pozivlja, naj pravočasno ukrene vse potrebno.

Vladni zastopnik sekijski načelnik Körber je naznanil število bolnikov ter opisal vse korake, katere je storila vlada proti tej bolezni. Naglašal je, da se je veliko premalo oziralo na snažnost in so neugodnemu zdravstvenemu stanju v obilni meri vzrok sedanje vodne razmere. Bolezen po njegovem mnenju ni akutna, umrje jih nekako 7 odstotkov.

Na to je zbornica pritrdila nujnosti in vsprejela tudi predlog sam nespremenjen.

Finančni minister predloži budgetni provizorij za mesec januarij bodočega leta.

Prihodnja seja jutri.

Iz hrvatskega sabora.

Iz Zagreba, 13. dec.

Nenavadno je živahna letošnja proračunska razprava v hrvatskem saboru. Po neki politični tišini, ki je trajala že od spomladi v naših krogih, vzdignila se je nevihta iznenada od neke strani, od katere se je ne bi bil nadjal nobeden, vsaj ne v onej meri, kakor se je pokazala. Kakor, da je večina slutila, da se nekaj proti njej kuje, pa je kar v naglici poostrila saborski poslovnik, če tudi je bil že dozdej preveč strog. Ali kaj mari za to večina, če se sloboda govora zatira, da le ona ostane na vladi. Pod varstvom poostrelega poslovnika se je tedaj začela glavna razprava o proračunu dne 9. decembra.

Navadni proračunski referent dr. Egersdorfer je s svojo poznato rabulistiko hvalil proračun, ki je dosegel za autonomne potrebe svoto 9,074.712 gld. deloma od tangente od vseh davkov, deloma pa od domačih zaklad. Pri vsej hvali o srečnem finančnem položaju Hrvatske vendar referent ni mogel zamolčati žalostne resnice, da se dohodki od naših davkov zmanjšujejo, posebno direktnih davkov, dočim se posebno zemljišni davek neusmiljeno izterjuje.

Drugi del govora referenta je kar počrnil svetlo sliko povoljnega našega financijelnega stanja, v katero tako nobeden trezen rodoljub v kljub vsem dokazom naše saborske večine ne more verovati.

Govor referentov je večino malo iznenadil, kajti kar je on rekel, je pomenljivo za deželo, kjer se bavi nared večidel s poljedelstvom, a to je tako slabo, da narod ne more izhajati in svoje davke plačevati. A vrh tega ni v zemlji mnogo obrta, trgovina pa nazaduje posebno z lesom, ki je do zdaj bil prvi na vseh evropskih tržiščih. Da to črno sliko zopet malo razsvetli, trudil se je vladni predstojnik D. Stanković saboru razjasniti, kako se od autonomnega proračuna mnogo troši za produktivne svrhe in kako se je vlada posebno letos odločila, da se potroši velik del deželnih dohodkov za razvitek gospodarstva.

Besede so bile sicer sladke, a verjetno ni, da bi v naših današnjih okolnostih kaj pomogle. Naši gospodarski odnošaji so zares v vsakem pogledu žalostni, bodo li se pa dali izlečiti s takimi osnovami, kakor jih obeta omenjeni govornik, vrlo je neverjetno.

Precej za tem se vzdigne baron Pavl Rauch ter v svojem govoru ostro obsoja današnjo vlado pod banom Khuen-Hedervaryem. Ne zatira se samo sloboda govora in tiska, pravi govornik, nego se tudi z deželnim imetjem ravna lahkoumno. Ban še do dandanes ni izposloval, da se povrne iz Budimpešte arhiv, kamor ga je bil poslal, četudi je saboru obljubil, da bode to storil. Ze radi tega bi moral ban odstopiti, kajti on ni izpolnil zadane besede, kar je dokaz njegove nesposobnosti. Stranka pa, ki ga vsejedno podpira, se ne more nič več zvati narodna, marveč banova stranka. Hudo je napadal govornik bana, posebno radi kupa posestva Božjakovine ter mu dokazal, da jo je preplačal za toliko, da je zemlja pri tem izgubila čez pol milijona goldinarjev, a to vse radi tega, da je rešil svoje privržence in zagrebško štedilnico, v katerej so bili vloženi deželni denarji. Oponesal mu je tudi nakup 10.000 delnic hipotekarne banke za deželni denar, pa je v kratkem vsled manjega kurza propalo 150.000 gld. Vse to se je seveda godilo le v korist privržencev današnjega zistema.

Ban se je iz tega neugodnega položaja rešil tako, da je vlada izdelala zakonsko osnovo, po ka-

tere se ima za razširjenje gospodarskega napredka kupiti posestvo Božjakovina ter tukaj urediti uzorno gospodarstvo. To posestvo pa po trditvi govornika za tako gospodarstvo ni niti najmanje pripravno, ker ima vrlo slabo zemljo, posebno pa močvirne travnike. Tukaj bodo investicije mnogo več stale, nego bode koristi in dežela bode imela le stroške in nobenih koristi.

Ta govor je večino kar iznenadil, ko je pa govornik sklenil svoj govor z besedami, da je ban Khuen-Hedervary vrlo spreten učenec glasovitega Tanlonga od banke romane, je vse kar ostrmelo, kajti kaj takega se do zdaj ni slišalo v hrvatskem saboru. Te zadnje besede so bile pa tudi nepremišljeno izgovorjene, kar je dokazal govornik sam s tem, da jih je preklical v pismu, ki ga je poslal predsedniku sabora. Govornik smatra bana v vsakem pogledu kot moža čistih rok in čistega značaja, ali kar je rekel o upravi, pri tem ostane.

Tako izjavo so izdali tudi njegovi somišljeniki. Radi zadnje izjave je bil govornik baron Pavl Rauch izključen iz 30 sednic ter je tako občutil prvi posledice poostrenega poslovnika saborskega. Vrh tega pa je to izjavo smatral ban kot osebno razžaljenje ter poslal k govorniku svoja dva svedoka, ki sta s svedokoma govornikovima poravnala to zadevo tako, da je govornik izdal omenjeno izjavo.

Do dvoboja tedaj ni prišlo, pač pa se je o tem dogodku razpravljalo prav živahno po Zagrebu in celo v Budimpešti, od koder je prihitel celo hrvatski minister Josipović, da se take neugodnosti poravnajo. Brez dvoma govor barona Raucha ni bil izgovorjen brez nekega namena. Ali čas še ni prišel, da se umakne današnji ban novim silam. Vsaj se morajo poprej obaviti nove volitve za hrvatski sabor, a te morajo izpasti tako, kakor želé v Budimpešti. Ta more izvesti pa le današnji ban z današnjim upravnim aparatom. Potem še le bi moglo biti, da ga zameni kdo drugi, bode pa li to baron Pavel Rauch, to je stvar vrlo neizvestna, saj vemo, da je banska čast v rokah ogerskega ministra predsednika. In kakoršen bode ta, tak bode tudi ban, dokler ostane današnji zistem. (Konec sledi.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. decembra.

Deželnozbornsko zasedanje. Dunajski večrajšni listi objavljajo cesarjev odlok, s katerim se sklicuje osem deželnih zborov, mej temi tudi kranjski, na 28. decembra. Zastopniki ostalih deželnih zborov so izjavili, da zasedanje še ni tako nujno, in se toraj snidejo ti še-le potem, ko bo razpuščen državni zbor, toraj koncem meseca januarija. Za sedaj se ponudi toraj samo nekaterim deželnim zborom prilika, da se izrekó za direktne volitve. Nadejati se je, da se poslužijo vsi te ugodne prilike in ustrežejo želji mnogoštevilnih volilcev.

Niže-avstrijski deželni maršal bode najbrže baron pl. Gudenus. Dunajski listi poročajo namreč, da bodo v kratkem imenovani predsedniki v tekočem letu novoizvoljenih deželnih zborov in da bo nižje-avstrijskim deželnim maršalom imenovan baron Gudenus, njegovim namestnikom pa dunajski župan Strobach. Kakor toraj vse kaže, se izpolni popolnoma želja protiliberalne stranke, mej tem ko je ostala židovsko-liberalna klika popolno osamljena.

Stavka v Hamburgu, bo, kolikor je možno soditi po sedanjem stanu, kmalu končana. Sicer stavkuje še veliko število delavcev, vendar se pa dan za dnevom odtrga jedna četa za drugo od glavne armade in se poda na delo, ker se je že do dobra izurila v — stradanju. Pogum, ki je s početka vladal mej stavkujočimi delavci, je izginil, vse je nekako pobito in obupano. Jako veliko je mej temi takih delavcev, ki so že do vratu siti stavkovanja in stradanja, ter bi radi prijeli zopet za navadno delo, vendar se pa bojž rušiti disciplino in se s tem zameriti osrednjemu vodstvu, boječ se v svoji zaslepljenosti, da bi jim ta odpad škodil celo življenje. Pa tudi v vodstvu samem ni več tistega duha, vse je tiho, navdušenje zginjuje z vsakim dnem in agitatorji že davno več ne trdijo, da se nahajajo v ugodnem položaju. Mestni senat je prepovedal nadaljne javne zbirke za stavkujoče delavce, delodajalci pa tudi tako nujno ne pogrešajo delavcev, ker so si za silo najeli angleške moči. Iz vsega se dá toraj sklepati, da se stavka konča v kratkem času in sicer brez najmanjšega uspeha, delavcem pa je provzročila veliko bedo in pomanjkanje. Vsemu temu so pa vzrok le zapeljivci ubo-

gega nevednega delavstva, ki so se premalo ali pa nič ozirali na koristi delaveev.

Italijanska zbornica je razpravljala v zadnjih dveh sejah o vladnem načrtu gledé trgovinske pogodbe s Tunisom. Za s početka se je pokazalo, da ta načrt ne bo imel mnogo nasprotnikov, posebno pa je izginilo malo ne vse nasprotstvo, ko je zunanji minister Visconti Venosta po svojem načinu posegel v debato ter poslušalec kar očaral z nastevanjem ugodnih posledic nameravane pogodbe. Minister je mej drugim tudi zatrjeval, da je na ta način moč, nakloniti si prijateljstvo Francije izvan mej trozveze in od tega prijateljstva sme Italija mnogo pričakovati. Ministrovim besedam je sledila burna pohvala in po nekaterih nadaljnjih pojasnilih se je vsprejel načrt nespremenjen. Italija potrebuje res ugodnih trgovinskih zvez, toda bode li ta izpolnila vse na njo stavljene nade, je vprašanje.

Rusija in Anglija sta si v zadnjem času nekoliko v laseh radi znane rusko-kitajske pogodbe. Znano je se, kako so pisali angleški listi, ko se je raznesla vest o tej pogodbi, na vse možne načine so skušali odsvetovati Rusiji, naj se ne vmešava v take zadeve; sicer pa misli Anglija samo na svoje koristi. Sedaj se je pa oglasilo rusko časopisje, ki prav krepko zavrača izvajanja sebičnih Angležev. »Novoje Vremja« kar naravnost pokaže ono, kar tiči Angliji najbolj na prsih, namreč sibirski železnica. Anglija bi rada imela od te železnice velike koristi in bi se vsled tega rada pogajala z Rusijo. Toda ta se ne mara spuščati z nikomur v dogovor, ker zna in bo sama lahko rešila to vprašanje brez vnanje pomoči. Toraj sme Anglija biti popolno uverjena, da ne bo nihče poslušal njenih nasvetov. Rusija ne namerava kratiti angleških pravic na vzhodu, poleg tega je pa ne bo prestrašil tudi nikak orožni ropot, da ne bi dosegla svojega namena. Tu se toraj vidi, da ima Rusija že davno izgotovljeni načrt v dosego svojega namena in da je od te poti ne odvrne nobena evropska sila.

Nov razpor mej Španijo in Zveznimi državami. Kakor znano, si je naklonila Španija radi vojske na Kubi veliko sovrašтво mej diplomati severnoameriških Zjedinjenih držav in ljudski zastopniki so že opetovano izjavili, da hočejo držati z vstaši, ki ne zahtevajo ničesar drugoga, kakor popolno neodvisnost. To nasprotje mej Amerikanci in Španjci se je pa minule dni še bolj poostriilo, ko je došlo v Washington poročilo, da je bil vodja kubanskih vstašev zavratno umorjen in so ga Španjci dobili v last le potom izdaje. To poročilo je v obilni meri vznemirilo senatorje v Washingtonu in senator Call je zahteval mej ostrimi napadi na Španijo, naj se ta zadeva natančno preišče, nadalje pa naj se zahteva takojšna osloboditev vseh ameriških prebivalcev, katere imajo Španjci zaprti. Predlog se je izročil posebni komisiji, ki mora v kratkem času poročati o teh zadevah. Morda se res pride na sled kakemu zločinu v pravem pomenu, kajti o kaki bitki mej Španjci in vstaši v istem času ni bilo nikjer govora.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. decembra.

(Deželni zbor kranjski) je tudi sklican na 28. decembra za par dnij, da dovoli provizorij.

(Deželni predsednik baron Hein) se je danes zjutraj z brzovlakom vrnil z Dunaja.

(Črni oblaki.) Zaduža številka „Učiteljskega Tovariša“ kaže čvrst napredek. Mej drugim pripoveduje zanimivo novico, „da se slovensko učiteljstvo ne bo dalo ugnati v kozji rog ter postalo slepo orodje klerikalcev“, kar nas zelo veseli. Tudi nam je všeč napovedana žilavost, s katero se nam obeta novo leto: „Črne oblake, ki se že dlje časa zbirajo nad našim stanom, moramo razgnati in to čim preje, da ne bo prepozno“. Le po njih, — po teh grdih črnih oblakih, — po starem geslu „finis sanctificat media“. Klerikalni „Gospodar“ in protestantski Jessen še živita; tudi tisti mož, ki je „nach zehnjähriger Erfahrung“ podal g. Jak. Dimniku knjigo, katero je ta pod imenom „Domača vzgoja“ — de pičice „po desetletni skušniji“ podal Slovincem, utegne imeti še kaj v zalogi. Zakaj jasno je, da bi klerikalci „radi list uničili ter preslepili slovensko učiteljstvo z zabavljanjem in obrekovanjem našega urednika“, kot modro piše „Uč. T.“, ki je po lastni izpovedbi „bolj kakor

kedaj, (letos) dvigal prapor napredka in prosvete kvišku“. In tega je bilo treba. „Prav zato, ker je bil klerikalizem pri nas že preveč razvijen, ker smo bili slovenski učitelji prepohlevne ovčice ter sluge našega nasprotnika, prav zato je tako divje besnel in razsajal nad nami, nas opravljal, obrekoval, denunciral ter hujskal naša oblastva zoper nas“. Res po pravici zatrjuje, da „bijejo boj za obstanek — s klerikalizmom“. „Trn v peti so učitelji klerikalcem. Vsi spoznajo, da ne morejo shajati s tako sramotno nizkimi plačami in trdijo tudi, da bi jim lahko pomagali, pa jim nočejo! Izstradati jih hočejo ter jim izpiti do zadnje kaplje vsokri“. Zato ima popolnoma prav Tovarišev dopisnik, ki pomenljivo vsklikuje: „Le v ogenjs klerikalizmom, dokler ne postane pepel, iz katerega naj zraste mila rožica boljše bodočnosti našega stanu“. Kje se nahaja ta preklicani klerikalizem, izpoznamo iz besedij: „Gospôdi, tvoreči klerikalno, ali bolje rečeno „Slovenčevo“ stranko, izjavljamo, da se nikdar ne vdamo slepemu vodstvu mladih, neizkušenih ter vladoželjnih naših novodobnih osrečevalcev“. Res je taka. Dozdaj je bilo popolnoma vse narobe. „Učiteljski stan se je predolgo klanjal. To je bila posledica onih časov, v katerih je še bil pod poveljstvom duhovščine. Toda, — sedaj ne gre več!! Prišli smo do zavednosti — — — in vzravnali smo si tilnike, na katerih ste vi toliko časa držali svoje pete“. Dokazov za „vzravnane tilnike“ imamo dovolj v zadnji št. „Uč. T.“, n. pr.: Kako zvesti in pokorni podaniki preslavne vladujoče hiše smo vsi slovenski učitelji, to vedo pač dobro vsa naša predpostavljena oblastva. — Poglejte, ali se nismo vsacega dogodka v presvitli hiši Habsburški toplo spominjali, pisali več lojalnih člankov in sestavkov, v katerih smo odkrivali gorečo ljubezen in neomejeno zvestobo učiteljstva do preslav. vladajoče hiše? — V Lincu so dne 18. listopada nekateri liberalni dež. poslanci sklicali shod, pri katerem so v posebni „protiklerikalni izjavi“, kot jo imenuje „Uč. T.“, zavrnil klerikalne napade na „prosto šolo“. Temu pristavlja naš „Tovariš“ z vzravnanim tilnikom: „Trdno pričakujemo od naših svobodno mislečih in naprednih strank, da pozivljejo somišljenike svoje na odločen odpor klerikalnih napadov na slovensko učiteljstvo ter dajo tem napadom in hujskanju odgovor jednak (imenovani) izjavi. Prosimo!“ Prav za prav je vsa stvar že rešena, ker neki g. F. S. cand. iur. piše z Dunaja, da sme „Uč. T.“ računati na simpatije visokošolcev do učiteljstva in njegovega poklica“. Huda je ta! Dokazi so nepremagljivi. Slaba ti bo pela, o klerikalizem ali bolje rečeno Slovenčeva stranka in druge tolažbe ti ne vemo, nego da ti ponatisnemo še jeden stavek iz zadnjega „Učit. T.“, ki slove: „Gospodje uredniki „Slovenca“ in gospodje kaplani, ne razburjajte se ob tem“. Nadejamo se, da ustrežete temu nesebičnemu pozivu!

(Slovensko gledališče) Danes se predstavlja prvokrat opera „Norma“, ki se v soboto ponavlja.

(Sistemizovane duhovniške službe.) Mesto za družega kaplana v Zagorju pri Savi, ki je vsled vedno naraščajočega števila duš v župniji zelo potrebno, je naučno ministerstvo dovolilo. — Jednako je potrjena samostojna lokalija v Nadanjem Selu na Notranjskem.

(Iz Novega mesta) se poroča, da je bilo 10. decembra ondi posvetovanje, kako bi se v ondotnem kraju moglo vspešno povzdigniti prasičorejo. Enkete se je vdeležilo veliko odličnih mož iz okraja.

(Koze pri ovcah) so se razširile po Istri. Dezelna vlada kranjska je vsled tega prepovedala uvoz ovac iz političnih okrajev Koper, Poreč in Voloska.

(Razpisano) je mesto poštnega odpravnika pri novo ustanovljenem poštnem uradu v St. Joštu (okr.

glav. Ljubljana) proti pogodbi in kaveji 200 glđ. Letna plača 150 glđ., uradni pavšal 40 glđ. in letni pavšal 300 glđ. za vzdrževanje vsakdanje pošte med St. Joštom-Podlipom in Vrhniko. — Prošuje v teku treh tednov na poštno in brzojavno vodstvo v Trstu.

(Božičnica v velikovski narodni šoli.) Velikovska slovenska šola izvrstno napreduje in učiteljica č. s. Cirila je dosegla že zelo lepe uspehe. Dokaz temu je, da se že letos priredi božičnica v šoli. Dečki bodo predstavljali „pastirje pri jasičah“, deklice pa igre: „Sirota na sveti večer“. Poleg tega vršile se bodo deklamacije in petje. — Naj bi tudi vnema blagih dobrotnikov za šolo ne ponehala! —rn.—

(Nezgod.) Iz Ljutomera se nam poroča: Dne 11. t. m. je Vinko Vrbnjak posekaval s svojim bratom hrast, ki je padajoč zadel z debelo vejo tako hudo Vrbnjaka na sence, da se je takoj zgrudil mrtev.

(Iz Prage) 6. dec. Most je zares nesrečno mesto. Vsak trenutek se zemlja vdira, hiše pokajo, komisije hodijo in vendar se glasi izjava ogledujočih strokovnjakov, da se ni treba bati nobene nevarnosti, rovi so v redu itd. Če je vse to res, kako se potem zemlja tolikrat vdere? Te dneve je še povrh Mostjanom strah nagnal jetnik Mužik, ki je v jetnišnici zažgal. — Gospodarska posojilnica v Krivoklatu je propadla. Zgubila je nad 40.000 gl. Zguba se je opazila še le po smrti tajnika in soblagajnika. — Odvetnik dr. Herkner v Jičnu je vrgel po zmoti v peč zavitek s tisočakom. Ko ga je drugi dan pogrešal in iskal, dobi dekla njegove pepelnate ostanke. Draga kurjava to in še nič izdala ni. — Odbor aka demičnega društva „Slavia“ je odstopil, ker so člani tudi taki ljudje, ki se za narodnost prav nič ne brigajo, ki društvu sramoto delajo. Lepo upanje! — G. dr. Herolda je v Chrudimi interpeliral neki socialista, kako je to, da je v državnem zboru navadno le osem ali deset mladočeških poslancev. Govornik je zagovarjal svoje tovariše, da jim dunajski zrak dobro ne dene. Kako duhovit zagovor! — Neki poredni učencec je razbil okno kočije deželnega predsednika in malo je manjkalo, da ni zadel kamen predsednika samega.

(Izseljenci v Brazilijo.) Dne 14. t. m. se je peljalo skozi Kormin v Genovo 850 izseljencev iz Kranjske, Hrvatske in Ogerske. — Namenjeni so v San Paolo v Braziliji. Časniki poročajo, da imajo agentje pogodbo, vsled katere so se zavezali, da spravijo iz imenovanih dežel 15.000 ljudi v imenovano pokrajino.

(Duhovniki — delavci.) Nemški katoličani se ne boje protestantstva, ker so je prekosili, če jih je tudi država odrivala. Boje se pa socializma, ki dan za dnevom bolj narašča in napreduje. Proti njemu je treba delovati z združenimi močmi in to posebno v glavnem mestu Berlinu, kjer je okoli 200.000 katoličanov. Pa tudi delavci so se organizovali v 18 delavskih društev, ki potrebujejo le vodstva in prave trdne zveze. Kako bi se temu pomagalo? Izrazila se je misel in navdušeno se je odpravljala, da pojde v Berlin 18 mladih duhovnikov, ki bi se jedino delavcem posvetili, proučevali in predavali o društvenih in delavskih vprašanjih, združevali delavce in jih čuvali in branili pred socializmom. Omeniti vendar moramo, da duhovni pastir ne more voditi raznih društev: obremenjenemu z duhovniškimi opravili in drugimi posli mu ni mogoče posvetiti niti časa niti moči jedino delavcem, in vsled tega težko napredujejo taka društva v kljub najbolji volji. Tri leta prej so osnovali nekaj jednacega tudi v Belgiji. Tu je hiša, kjer stanuje društvo; v tej hiši je tudi mnogo stanovanj za neoženjene delavce; duhovniki z njimi stanujejo, z njimi skupno jedo in vplivajo po njih tudi na ostale delavce, zlasti pa po skupščinah v velikih hišnih dvoranah. Vedno bolj se širijo in so že tri hiše sezidali. Nekaj jednacega nameravajo zdaj tudi v Berlinu. Zeli se pa, da bi se duhovniki za delavce združili v kako družbo, da ne ostanejo osamljeni, temveč da združeni toliko lažje delujejo za njih blagor in red in da si sami z ascezo pridobe onih dušnih lastnosti, ki se jim tako zelo potrebne za toliko požrtvovalnost,

ki se od njih zahteva pri tem težavnem delovanju. Samo na sebi bi bilo najbolje ustanoviti kak red; pa redovi bi se ne mogli prosto gibati vsled svojega jedinstvenega reda, kakor bi bilo potreba: treba je tedaj, da se osnuje taka družba, podobna cerkvenemu redu, a sestavljena primerno tem novim zahtevam. Odkod pa vzdrževanje. Zato pa naj skrbe sami nemški katoličani. Morda bi zamogli v ta namen največ pripomoči katoliški časniki, katerih se nahaja precej lepo število na Nemškem.

„Vrhbosna“.

Društva.

(Katoliška delavska družba v Idriji) vabi svoje moške društvenike k rednemu občnemu zboru, ki bo v nedeljo 20. t. m. v družbinih prostorih ob 4. popoldne z naslednjim vspešdom: 1. Poročilo odbornikov o njihovem triletnem delovanju; 2. Volitev novega odbora za prihodnjo triletno dobo, in 3. Razni predlogi.

(Trgovska in obrtniška zbornica.) [Dalje.] s) Zbornica je priporočala prošnjo c. kr. priv. fužinske tovarne za barveni les F. d. Trpinčevi nasledniki za izposlovanje znižane vozne za quebracho-les in quebracho-čreslo. Visoko c. kr. železniško ministerstvo je na to sporočilo, da se je prošnja odstopila južni železnici v natančen pretres in poročanje. Imenovana železniška uprava je poročala, da se je za prevažanja quebracho-lesa iz Trsta v Zalog uvel znižani vozni postavki 56 vinarjev za 100 kg, če se plača najmanj za 10.000 kg za vozni list in voz, za sedaj z veljavo do preklica, najdlje pa do konca decembra 1896. Proti dosedšnjemu znižanemu voznemu postavku 22 vinarjev, pomeni ta popust 16 vinarjev.

Glede zaprosenega znižanja tarifa za prevažanje zdrobljenega quebracho-lesa iz Zaloga na Češko, Moravsko in v Šlezijo, se je v VII. zavezni konferenci južno- in severoavstrijske-ogerske železniške zaveze sklenilo, da naj se za promet od Zaloga v podporo podjetja v okviru prometa med južno železniškimi postajami in Češko uvedejo primerni vozni postavki.

Od tovarne za barveni les na Fuzinah se je nato od železniške strani zahtevalo, da naj naznani vse one postaje, za katere misli izvrševati pošiljave. Na podlagi zgornjega sklepa dovoljeni vozni postavki se imajo takoj uvesti, kakor hitro temu konečno pritrudi udeležena železniška uprava. O tem se je tovarna za barveni les obvestila in se je priporočala njena nadaljna vloga na c. kr. priv. južno železnico in se je vis. c. kr. železniškemu ministerstvu predložila obsirna prošnja imenovane tvrdke. Ker so se v ti prošnji navele nove stvari o znižanju vozne za quebracho-les in quebracho-čreslo, je zbornica prošnjo toplo priporočala.

s) Zbornica je pri vis. c. kr. trgovinskem ministerstvu priporočala prošnji zadrug čevljarjev, krojačev, klobučarjev in rokavičarjev, v katerih se je prosilo za podelitev po jedne ustanove v namen obiska razstave modernih delavskih pripomočkov v c. kr. tehnološkem obrtnem muzeju na Dunaju. Načelnik krojaške zadruge v Ljubljani Fr. Sturm je vsled naznanila c. kr. tehnološkega obrtnega muzeja obiskal dvorano za mali obrt in si ogledal razstavljene predmete z velikim zanimanjem.

Visoko c. in kr. trgovinsko ministerstvo je z ukazom z dné 17. okt. 1896 z ozirom na zgornje poročilo zbornice naznanilo, da je dovolilo čevljarjski zadrugi v Ljubljani ustanovo v namen obiska dvorane za mali obrt v tehnološkem obrtnem muzeju na Dunaju v navadni izmeri namreč povrnitev potnih stroškov III. razreda osebnega vlaka na Dunaj in nazaj in po štiri goldinarje vsak dan bivanja v tehnološkem obrtnem muzeju; prošnja krojaške zadruge v Ljubljani za podelitev jednake ustanove se ni mogla uslišati, ker se v tem slučaju gre zgolj za ogledovanje šivalnih strojev, vsled česar podelitev ustanove ni zadostno utemeljena.

O tem sta imenovani zadrugi obvestiti in je prvi pripomniti, da odbere stipendista in da zapisnik, iz katerega je izvršitev te volitve posneti, predloži c. kr. tehnološkemu obrtnemu muzeju, ki bo za obisk dvorane za mali obrt odločilo prikladni čas in poskrbelo za izplačilo ustanove.

Zbornica je vzela določila odobruje na znanje.

III. Zbornični svetnik Franc Omersa poroča o prošnji tržkega predstojništva v Radečah za dovolitev naprave javne tehtnice. Po § 10. zakona z dne 19. junija 1866. drž. zak. št. 85, se je pri tem opirati na krajevne razmere in imajo po § 14. tega zakona občine prvo pravico do take dovolitve. Ker v trgu Radeče ne obstaja javna tehtnica in je tam živahen promet z blagom razne vrste, in se vrši tam vsako leto tudi več letnih in živinskih sejmov, je zategadelj potreben zavod, ki bi imel pravico, o po njem izvršenem tehtanju in

njega uspeh izdajati spričevala z dokazilno močjo javnih listin. Odsek se je prepričal, da bi bilo občne koristi, če bi se v Radečah napravila javna tehtnica in torej predlaga: Častita zbornica blagovoli v svojem poročilu na c. kr. okrajno glavarstvo v Krškem prošnjo tržkega predstojništva najtopleje priporočati. — Predlog se sprejme.

Telegrami.

Dunaj, 17. decembra. V včerajšnji seji gospodske zbornice se je spominjal podpredsednik grof Falkenhayn pokojnega predsednika grofa Trauttmansdorffa ter omenjal obširneje njegovih zaslug.

Dunaj, 17. decembra. Budgetni odsek je odobril provizorij za mesec januarij. — Posl. Nitsche in Kaizl sta izjavila, da bodeta glasovali njiju stranki proti provizoriju. Nato je vsprejel odsek spremenjen načrt zakona glede odprave časniškega koleka. — Poslanska zbornica je vsprejela poglavje „deželna bramba“ in pričela razpravo o poglavju „naučno ministerstvo“.

Zagreb, 17. decembra. V včerajšnji seji deželnega zbora se je spominjal predsednik 15. t. m. umrlega deželnega poslanca in glavnega urednika „Narodnih Novin“ Miloša Zeca, ter vabil poslance k pogrebu, ki se je vršil danes popol. ob pol 4. uri.

Berolin, 17. decembra. Državni zbor je prekinil zasedanje do 12. januarija.

Pariz, 17. decembra. (Poslanska zbornica.) Poslanec Jaures je predlagal, naj se uvede jednoletna vojaška služba. Temu predlogu se je krepko ustavil vojni minister ter naglašal, da Francija ne sme pozabiti na vsestransko odprte meje. Predlog se je na to odklonil s 482 proti 54 glasovom.

Pariz, 17. decembra. Ministerski predsednik Meline je izjavil odposlancem sladkornih tvorničarjev, ki so se pritoževali nad vladno počasnostjo gledé dovolitve premij sladkornim tvorničarjem, da se v letošnjem letu ne reši ta predloga.

Bourges, 17. decembra. Kardinal Janez Peter Boyer je umrl v dobi 57 let.

Bruselj, 17. decembra. Senat je vsprejel skoro soglasno načrt zakona gledé velikih stav in igrišč.

Bern, 17. decembra. Stanovski svet je odobril brez debate pogodbo z Italijo radi simplonskega predora.

London, 17. decembra. Velevlasti se še niso konečno sporazumile gledé skupnega postopanja nasproti Turčiji. Angleška vlada vendar za trdno upa, da se posreči nameravano podjetje. O preosnovnem načrtu se posvetujejo poslaniki, ko se vrne ruski poslanik Nefidov v Carigrad.

Listnica uredništva.

G. v Č.: Da, od vsakega lista, ki pride iz Ogerskega, ozir. Hrvatskega, treba plačati na pošti 1 kr.

Svilnati damasti 65 kr.

do glđ. 14.65 meter — istotako tudi črna, bela in barvena Hennebergova svila od 35 kr. do glđ. 14.65 meter — gladka, progasta, križasta, vzorčasta, damasti itd. (okolu 240 raznih kakovostij in 2000 raznih barv, vzorcev itd.) poštine in carine presto na dom. — Vzorec obratno. — Dvojnat pišmen porto v Svico. 30 9-9 6

Tovarne za svilo G. Henneberg
c. in kr. dvorni zalagatelj, Curih.

Zobobol olajšujejo

zobne kapljice lekarja Piccolija v Ljubljani (Dunajska cesta), katere so bile odlikovane z Najvišjim priznanjem Nj. e. in kr. Visokosti prejasne gosp. prestolonaslednice-vdove nadvojvodinje

Štefanije.

Steklenica velja 20 kr.

126 (50-42) 6

Umrli so:

15. decembra. Ivan Šerek, krojač, 37 let, Vodmat št. 95, jetika.

16. decembra. Marija Koželj, vrtnarjeva žena, 51 let, Poljanska cesta 47, jetika. — Miha Zabukovec, delavec sin, 3 mesece, Karlovska cesta 18, črevesni katar.

Menjalnica bančnega zavoda

Najbolje priporočena
za preskrbljenje vseh
v **kurznem listu**
raznamovanih
menic in vrednostij

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz
Nr. 11, Parterre.

V bolnišnici:

- 12. decembra. Franc Bizjak, delavčev sin, 14 let, jetika.
- 13. decembra. Marija Veršič, uradnega sluge žena, 77 let, ostarelost.
- 14. decembra. Franc Piro, usnjar 52 let, jetika.

Tujci.

15. decembra.

Pri **Stons**: Bienenstolz iz Grada. — Löw, Ast, Guttman, Bolgeri, Krause, Goldhamer, Warmer, Mayer, z Dunaja. — Havas iz Vel. Kaniže. — Fochter iz Trbovelj. — Laurič iz Rakeka. — Mauer iz Zagorja. — Germ iz Vinice.

Pri **Maliču**: Mihelburg z Bleda. — Brocke iz Plzna. — Steffek iz Praga. — Mähle iz Novega Mesta. — Eisenbach, Kawer, Mayer, Schmidt, Singer, Trauter, Ruckel z Dunaja. — Sauer iz Vel. Kaniže. — Stössl iz Steyr-a. — Menil iz Atgersdorf-a. — Urschko iz Celja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Wrann z Dunaja.

Pri **Lloyd**: Wellara iz Montignana. — Homan z Bleda.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
16	9. zvečer	731.5	-0.6	brezv.	megla	
17	7. zjutraj	732.4	-2.2	brezv.	megla	0.0
	2. popol.	731.5	-0.8	sl. jzah.	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura -1.3°, za 0.4° nad normalom.

Prijatelji slovenske akad. mladine, naročite se na

„ZORO“

ki je glasilo slov. katol. akadem. dijaštva.
Cena: Za nedijake 80 kr., za dijake 50 kr.
Upravnik: Pavel Marija Valjavec, stud. iur.,
Dunaj, V., Matzleinsdorferstrasse 76, III, 31.

Tržne cene v Ljubljani

dné 16. decembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	8 30	Špeh povojen, kgr.	68
Rež,	6 20	Surovo maslo,	80
Ječmen,	5 50	Jajce, jedno,	34
Oves,	6 20	Mleko, liter,	10
Ajda,	7 —	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	7 —	Telečje	58
Koruzna,	5 50	Svinjsko	58
Krompir,	2 20	Kostrunovo	36
Leča, hktl.	11 —	Piščanec	45
Grah,	10 —	Golob	16
Fižol,	9 —	Seno, 100 kgr.	2 60
Maslo, kgr.	90	Slama, 100	2 25
Mast,	64	Drva trda, 4 kub. m.	7 —
Špeh svež,	68	„ mehka, 4 „	5 —

Eksekutivne dražbe.

Jožefa Kalinška iz Podgorja nepremakljivo posestvo (7655 gl.), terjatev 400 gl., dné 22. dec. 1896 in 22. jan. 1897 v Kamniku.

Antona Markoviča iz Zatišne zemljišče (680 gl.), dné 24. dec. 1896 in 21. jan. 1897 v Zatišini.

Janeza Tekavca iz Kompolj nepremakljivo posestvo (4143 gl. 5 kr.), terjatev 1005 gl. 23 kr., dné 22. dec. 1896 in 20. jan. 1897 v Trebnjem.

Alojzija in Franceta Zajca z Babine Gore nepremakljivo posestvo (945 gl.), terjatev 200 gl., dné 22. dec. 1896 in 19. jan. 1897 v Trebnjem.

Josipa Vidriha zemljišče v Ložah (100 gl.) dné 22. dec. 1896 in 22. jan. 1897 v Vipavi.

Marije Birčič iz Žirov nepremakljivo posestvo (3300 gl., zapuščina), terjatev 160 gl., dné 23. dec. 1896 in 23. jan. 1897 v Idriji.

Najzborneja

glasbena orodja

ter najceneje so dobiti neposredno pri
Avgust Prohasku, izdelovalcu godbinega orodja
v Neukirchen pri Hebu, Češko.

Ceniki zastoj in franko. — Postrežba strogo realna in poštna. 771 5-4

Moji izdelki

so kot dobri in oeni dalje znani!

Nikelnasta remont. ura 3 gl. 50 kr.; srebrna remont. ^{***}/₁₀₀₀ 6 gl.; zapinjala, spir. brequet, 15 k. 10 gl.; s 16 k. 1 šton, sistem „Glashütte“ 12 gl.; budilnik z zapinjala, svetlo. I. vrste 1 gl. 70 kr.

Regulatér:

1 dnevn. bilo 5 gl. 75 kr.,
10 „ „ 8 „ 50 „

Ceniki s podobami o urah, verižicah, regulatorjih, o zlati in srebrnini do najfinejšega dela brezplačno in franko. — Kar ne ugaja, zamenjamo ali denar vrnemo.

Evg. Karecker, tovarna za ure,

77, Bregenz am Bodensee. (743 12-19)

Jamóimó dve leti.

Katol. Bukvarna v Ljubljani priporoča:

Enchiridion Liturgicum in usum Clericorum et Sacerdotum in sacris functionibus. Collegit Jos. Erker. Cena 1 gl. 50 kr.

Koledar katol. tiskovnega društva za 1897, lepo vezan, s svinčnikom, priporočen zlasti gg. kateheto zaradi imenika učencev in učenik. Cena neodm 1 gl. 20 kr.

Prof. duhovščini vladno priporočen svoje delavnice za slikarstvo na steklu, slasti za izdelovanje cerkvenih oken z umetno slikarstvo **Ed. Stuhl** v Graden. Annenstrasse 35. Najboljša spričala in pohvale za izvršena dela razpošiljam na zahtevo.

531 52-22

Prodaja materijala od knežjega dvorca.

Od porušenega knežjega dvorca v Ljubljani prodajam po nizki ceni

stavbinski in drugi materijal,

kot: opeko, vezi, vrata, okna itd. itd.

na lici mesta ali pa na svojem domu v Ljubljani, Trnovski pristan št. 14.

Val. Accetto,
zidarski mojster.

554 62-57

Št. 38.987.

Razglas.

800 3-1

Vsled sklepa občinskega sveta deželnega stolnega mesta Ljubljane z dné 7. decembra t. l. razpisujejo se pri podpisnem magistratu naslednji službinski mesti:

Služba mestnega policijskega agenta

s prijemki VI. činovnega razreda, t. j. 600 gl. plače, 120 gl. aktivitetne priklade in z dvema petletnicama po 75 gl., in

služba mestnega policijskega detektiva

z letno plačo 500 gl. in aktivitetno priklado 50 gl.

Prošnji za te službi je vložiti do 30. decembra 1896.

Prošnja, katera mora biti pravilno kolekovana z vsemi prilogami vred, spiši preslec sam in nji prideni izkazilo o starosti (krstni list), o trdnem zdravlju, o posebni spretnosti za službo, o znanju slovenskega in nemškega jezika v besedi in v pismu in pa o dozdanjem vedenju in službovanju, oziroma poslovanju.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 14. decembra 1896.

Št. 38.879.

Razpis.

801 3-2

Na podstavi sklepa občinskega sveta z dné 7. t. m. razpisujejo se **tri stalna mesta šolskih slug**

in sicer za prvo mestno deško ljudsko šolo, za mestno nemško deško ljudsko šolo in pa za obrtne strokovne šole z letno plačo gl. 400 — in prostim stanovanjem v šolskem poslopju ali pa z doklado v znesku 10% redne plače.

Prošnje za eno ali drugo razpisanih mest vložiti je do 25. t. m. pri magistratnem vložnem zapisniku.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 11. decembra 1896.

Ravnokar je izšel

X. zvezek

Kalan: Povesti.

Cena 20 kr., po pošti 23 kr.

Dobiva se v **Katoliški Bukvarni in Tiskarni.** —
Dobé se tudi še vsi zvezki razven prvega in drugega.

Dunajska borza.

Dné 17. decembra.		Dné 16. decembra.		Kreditne srečke, 100 gl.	
Skupni državni dolg v notah	101 gl. 25 kr.	4% državne srečke l. 1854, 250 gl.	143 gl. — kr.	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	136 —
Skupni državni dolg v srebru	101 . 45	5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	154 . 75	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	18 —
Avstrijska zlata renta 4%	123 15	Državne srečke l. 1864, 100 gl.	188 . 50	Rudolfove srečke, 10 gl.	22 . 50
Avstrijska kronaska renta 4%, 200 kron	100 75	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	98 . 85	Salmove srečke, 40 gl.	69 . 75
Ogerska zlata renta 4%	122 40	Tisine srečke 4%, 100 gl.	137 —	St. Genois srečke, 40 gl.	71 —
Ogerska kronaska renta 4%, 200 kron	99 15	Dunavske pravnavne srečke 5%	129 50	Waldsteinove srečke, 20 gl.	60 —
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	933 —	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	107 60	Ljubljanske srečke	22 . 75
Kreditne delnice, 160 gl.	372 25	Posojilo goriskega mesta	112 —	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	155 . 50
London vista	120 —	4% kranjsko deželno posojilo	98 . 85	Akcije Ferdinandovesev. železn., 1000 gl. st. v.	3377 . 50
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58 . 95	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99 . 40	Akcije tržaškega Lloyda, 500 gl.	435 —
20 mark	11 . 78	Priporitetne obveznice državne železnice	225 —	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	92 . 50
20 frankov (napoleonador)	9 . 54 1/2	južne železnice 3%	173 . 80	Dunajskih lokal. železn. delniška družba	60 —
Italijanski bankovci	45 . 50	južne železnice 5%	127 . 70	Montanska družba avstr. plan.	86 . 60
C. kr. cekini	5 . 68	dolenjskih železnice 4%	99 . 50	Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	156 —
				Papirnih rubljev 100	127 . 37

Nakup in prodaja vaskovrtnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Kavarovanje za zgube pri krebanjih, pri izkretanju najmanjšega dobitka. Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba **„MERCUR“** Wolzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnice.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakevec.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.